

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

pc Mengelmoes

Kwaliteitsonderzoek

voorschoolse educatie

Datum vaststelling: 14 oktober 2019

Samenvatting

Samenvatting

De inspectie heeft op 1 juli 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Peutercentrum Mengelmoes. Voorschoolse educatie wil zeggen dat er extra aandacht is voor peuters die dat nodig hebben, zoals de peuters met een risico op een (taal) achterstand.

De reden voor dit onderzoek is dat wij in 2019 de kwaliteit van de voorschoolse educatie op kinderdagverblijven in Nederland in beeld brengen. Ook onderzoeken we in de groepen 1 en 2 van basisscholen de kwaliteit van de vroegschoolse educatie voor kleuters met een risico op een (taal)achterstand. We noemen dit onderzoek de meting kwaliteit voor- en vroegschoolse educatie 2019. Dit kinderdagverblijf maakt deel uit van de steekproef die we hebben getrokken. Deze samenvatting is geschreven voor ouders en andere belangstellenden.

In hoofdstuk drie van dit rapport geven wij een waardering voor de verschillende onderdelen die belangrijk zijn voor voorschoolse educatie. Wij noemen dit standaarden. Per standaard beschrijven we wat goed gaat op Mengelmoes en wat nog beter kan.

Wat gaat goed?

De pedagogisch medewerkers werken met een programma waarmee zij de ontwikkeling van de peuters stimuleren op het gebied van taal, rekenen, gedrag en bewegen.

De pedagogisch medewerkers houden bij hoe het met een peuter gaat. Ze geven de peuters aandacht in kleine groepjes. De sfeer in de groep vinden we prettig. De pedagogisch medewerkers gaan op een positieve manier met de peuters om.

De pedagogisch medewerkers zorgen ervoor dat ouders weten hoe het met hun peuter gaat. In overleg met de ouders dragen zij deze informatie, voordat de peuter vier jaar wordt, over aan de leraar van groep 1 van de basisschool. De ouders met wie we spraken, geven aan dat zij tevreden zijn over hoe het gaat op het kinderdagverblijf en dat hun kind er met plezier naar toe gaat.

Wat kan beter?

Naast bovenstaande positieve punten zijn er ook punten die beter

Kinderopvangorganisatie: Sichting Peuterspeelzalen Leiden e.o. (SPL)

LRK-nummer: 170660369

Totaal aantal doelgroeppeuters: 4

kunnen.

We zien dat de pedagogisch medewerkers te weinig rekening houden met wat de peuters nodig hebben. Zij stimuleren wel de ontwikkelingen van de peuters, maar hebben daarbij te weinig aandacht voor spelen en taalontwikkeling. De pedagogisch medewerkers kunnen sterker volgen in hoeverre de peuters de aangeboden woorden en begrippen uit een thema ook onthouden.

In de inrichting van de ruimte is er nog te weinig aandacht voor ontluikende geletterdheid en gecijferdheid

De leiding van het kinderdagverblijf werkt niet aan het verbeteren van de kwaliteit van de voorschoolse educatie.

De leiding van het kinderdagverblijf maakt geen plan waarin staat wat goed gaat en wat verbeterd kan worden.

Vervolg

We sturen een afschrift van dit rapport naar de gemeente.

1. Opzet van het kwaliteitsonderzoek

De inspectie van het Onderwijs onderzoekt bij een aantal kinderopvangvoorzieningen met gesubsidieerde voorschoolse educatie en op enkele basisscholen met veel doelgroepkinderen in groep 1 en 2 de educatieve kwaliteit, de resultaten en de kwaliteitszorg van deze locaties. Zo ook op Mengelmoes.

Werkwijze

Wij vormen ons beeld van de kwaliteit door de praktijk van de voorschool te toetsen aan de standaarden uit het Onderzoekskader 2017 Voorschoolse educatie en primair Onderwijs. Wij hebben onderstaande standaarden onderzocht.

Standaarden voor de voorschool	Onderzocht
Ontwikkelingsproces	
OP1 Aanbod	•
OP2 Zicht op ontwikkeling	•
OP3 Pedagogisch-educatief handelen	•
OP6 Samenwerking	•
Resultaten voorschoolse educatie	
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•

Onderzoeksactiviteiten

We hebben observaties uitgevoerd van de pedagogisch-educatieve praktijk in de groep, documenten geanalyseerd, gesprekken gevoerd met ouders, pedagogisch medewerkers en locatiemanager. Aan het eind van de onderzoeksdag hebben wij de resultaten van het onderzoek besproken met de locatiemanager en de houder van de kinderopvangorganisatie.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de waarderingen, de conclusie en het vervolgtoezicht. Hoofdstuk 3 gaat verder in op de resultaten van het onderzoek op de onderzochte standaarden. In hoofdstuk 4 is de reactie van de houder op het onderzoek en het rapport opgenomen.

Legenda

.....
Waarderingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- Kan beter
  - Voldoende
  - Goed
- .....

2 . Hoofdconclusie en vervolg

In dit hoofdstuk beschrijven we de hoofdconclusie en geven we de afzonderlijke waarderings weer per standaard op Peutercentrum Mengelmoes.

Conclusie

We waarderen de kwaliteit van de voorschoolse educatie op Mengelmoes als kan beter. De meeste standaarden zijn met kan beter beoordeeld.

Context

Peutercentrum Mengelmoes ligt in het prachtig groene speeltuin Westerkwartier in Leiden. Ook de binnenruimte biedt veel mogelijkheden door de ruimte die het peutercentrum ter beschikking heeft.

Peutercentrum Mengelmoes heeft een roerige periode achter de rug met veel wisselingen in personeel. Daardoor werd Mengelmoes regelmatig door invallers bemensd. Momenteel zijn er drie vaste pedagogische medewerkers voor de groep en pedagogische coach. Twee medewerkers hebben een hbo opleiding. Ook is er sinds ruim een jaar een nieuwe leidinggevende.

De vele wisselingen heeft duidelijk effect gehad op de ontwikkeling van de kwaliteitszorg van de locatie.

Basisvoorwaarden voorschoolse educatie volgens de GGD

De GGD-toezichthouder heeft op 20 maart 2018 de basisvoorwaarden voorschoolse educatie onderzocht. Uit dit onderzoek bleek dat de basisvoorwaarden geen tekortkomingen vertoonden.

3. Resultaten kwaliteitsonderzoek voorschoolse educatie

In dit hoofdstuk geven wij per kwaliteitsgebied de waarderingen en de resultaten van het onderzoek op Mengelmoes

3.1. Ontwikkelingsproces

Ontwikkelingsproces	K	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling	•		
OP3 Pedagogisch-educatief handelen		•	
OP6 Samenwerking		•	

OP1. Aanbod

De standaard aanbod waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers gebruiken een vve-methode. Hiermee stimuleren zij de ontwikkeling van de peuters op het gebied van taal, rekenen, de sociaal-emotionele ontwikkeling en de motoriek. We constateren dat de pedagogisch medewerkers doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Het aanbod bereidt de peuters voor op de start in groep 1 van de basisschool.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is het doelgericht werken aan de uitvoering van het aanbod. Er is nu te weinig aandacht voor de doelgroep peuters die de Nederlandse taal nog niet spreken. In de inrichting zien we dat er aandacht is voor het thema waaraan gewerkt wordt, maar is te weinig aandacht voor de ontluikende geletterdheid en gecijferdheid van de peuters.

OP2. Zicht op ontwikkeling

De standaard zicht op ontwikkeling waarden we als kan beter.

De pedagogisch medewerkers volgen de ontwikkeling van de peuters op de verschillende ontwikkelingsgebieden met behulp van een gestandaardiseerd observatie-instrument. De pedagogisch medewerkers bespreken de bevindingen op vaste momenten in het jaar met ouders.

De pedagogisch medewerkers gaan echter nog onvoldoende na waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat mogelijke

verklaringen hiervoor zijn. Er is nog geen cyclisch proces waarbij observatiegegevens gebruikt worden om doelen te stellen, passende educatie te bieden aan peuters en evalueren en bijstellen van doelen en het educatieve aanbod. Daarnaast kunnen de pedagogisch medewerkers beter nagaan in welke mate de peuters de themadoelen beheersen.

OP3. Pedagogisch-educatief handelen

Tijdens het onderzoek hebben we het pedagogisch-educatief handelen van de pedagogisch medewerkers geobserveerd. De standaard pedagogisch-educatief handelen waarden we als voldoende.

De pedagogisch medewerkers zorgen voor een warm en respectvol klimaat waarin de regels en routines duidelijk zijn. Tijdens de observatie zagen we ook dat de pedagogisch medewerkers de activiteiten evenwichtig over het dagdeel verdelen en dat de tijd effectief wordt benut.

Daarnaast structureren de pedagogisch medewerkers het aanbod zo dat de peuter het zich eigen kan maken. Dit doen zij met geschikte opdrachten, heldere uitleg, vrij spel en begeleid spel. Dit zorgt ervoor dat de peuters actief en betrokken zijn.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is het afstemmen van de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd op de behoeften van groepjes en individuele peuters.

OP6. Samenwerking

De standaard samenwerking waarden we als voldoende.

De leiding en de pedagogisch medewerkers werken samen met de basisscholen door, bij de overdracht, informatie over de doelgroeppeuters uit te wisselen. Er zijn afspraken over de wijze waarop ze de gegevens van de peuters aanleveren aan de basisschool.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering. Wat beter kan, is het stimuleren van ouders om thuis activiteiten met hun kinderen te doen.

3.2. Resultaten voorschoolse educatie

Resultaten voorschoolse educatie	K	V	G
OR1 Ontwikkelingsresultaten	•		

OR1. Ontwikkelingsresultaten

De standaard ontwikkelingsresultaten waarderen we als kan beter.

De voorschool volgt de ontwikkeling van de peuters tot aan het eind van de voorschoolse periode. De voorschool brengt echter nog niet in beeld of de (doelgroep)peuters zonder of met een beperkte achterstand naar groep 1 van de basisschool gaan. Verbetering is ook nog mogelijk door doelen te stellen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kinderen.

3.3. Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg en ambitie	K	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur	•		
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

KA1. Kwaliteitszorg

De standaard kwaliteitszorg waarderen we als kan beter.

De houder van het kinderdagverblijf heeft in haar (pedagogisch) beleidsplan samen met de voorschool niet opgeschreven wat ze met de voorschoolse educatie op Mengelmoes willen bereiken. De houder heeft ook niet aangegeven hoe zij de kwaliteit van de voorschoolse educatie bewaakt. Tenslotte kan de locatie ook nog verbeteren als de leiding van het kinderdagverblijf, na het formuleren van doelen, via een cyclische werkend systeem van kwaliteitszorg alle doelstellingen uit haar (pedagogisch) beleidsplan evalueert en kijkt of peuters voldoende worden voorbereid op de basisschool.

KA2. Kwaliteitscultuur

De standaard kwaliteitscultuur waarderen we als kan beter.

De kwaliteitscultuur is, gezien de context van de locatie, nog duidelijk in ontwikkeling. De leiding is zich hier bewust van en het nieuwe

beleid dat nog in ontwikkeling is, moet er voor zorgen dat de leiding en de pedagogische medewerkers gezamenlijk gaan werken aan een voortdurende verbetering van hun professionaliteit. Tijdens het onderzoek hebben wij bemerkt dat er een grote bereidheid en behoefte is vanuit de pedagogisch medewerkers om gezamenlijk de voorschoolse educatie te verbeteren.

KA3. Verantwoording en dialoog

De standaard verantwoording en dialoog waarden we als voldoende.

De leiding van het kinderdagverblijf verantwoordt zich (via de houder) aan de gemeente over het gevoerde beleid ten aanzien van voorschoolse educatie. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over het aantal doelgroepeuters en over het aantal maanden dat zij vve hebben gehad. We zien ook dat de voorschool belanghebbenden betreft bij de ontwikkeling van haar beleid. De leiding van het kinderdagverblijf bespreekt regelmatig haar ambities en welke resultaten ze behaalt. Uit de gesprekken die we voerden met enkele ouders blijkt dat de voorschool open staat voor hun wensen en voorstellen. Ook geven zij aan dat ze via de nieuwsbrief en de website voldoende informatie ontvangen.

Naast deze positieve punten zien we ook mogelijkheden voor verbetering.

De leiding kan de verantwoording aan belanghebbende versterken door ook de kwaliteit en de bereikte resultaten in haar verantwoording mee te nemen. Bovendien kan de dialoog met ouders over hun wensen sterker.

4. Reactie van de houder

Hieronder geeft de houder een reactie op de uitkomsten van het onderzoek en geeft de houder aan hoe ze hier mee aan de slag gaat.

De inspectie heeft op 1 juli 2019 een onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de voorschoolse educatie op peutercentrum Mengelmoes. De inspectie waardeert de kwaliteit van de voorschoolse educatie als kan beter. We herkennen ons in wat goed gaat en wat beter kan. Na veel personele wisselingen werken wij nu met een stabiel team van gemotiveerde pedagogisch medewerkers.

Hieronder beschrijven we onze opmerkingen en reactie op de verbeterpunten

Op pagina 7 wordt onder OP1 omschreven dat het doelgericht werken beter kan en dat er te weinig aandacht is voor de doelgroep peuters die de Nederlandse taal nog niet spreken.

De leidinggevende zal ervoor zorgen dat de medewerkers ondersteuning krijgen van de pedagogisch coach bij het doelgericht werken en dat er aandacht komt voor doelgroep peuters die de Nederlandse taal niet spreken. Er staat een nieuw team pedagogisch medewerkers, twee medewerkers zijn nog in opleiding. Er wordt onderzocht of er een meer ervaren pedagogisch medewerker tijdelijk ingezet kan worden op deze locatie, zodat deze haar collega's kan leren om doelgericht te werken en de juiste aandacht te geven aan de doelgroep peuters die de Nederlandse taal nog niet spreken. Of een uitwisseling van pedagogisch medewerkers zodat zij op andere speelzalen kunnen zien hoe de werkwijze elders is.

Onder OP1 wordt ook omschreven dat er in de inrichting van de ruimte te weinig aandacht wordt gegeven aan ontluikend geletterdheid en gecijferdheid.

Op Mengelmoes kunnen kinderen altijd zelf prentenboeken bekijken. Door de boeken interactief voor te lezen en kinderen daarna de mogelijkheid te geven boeken zelf in te kijken wordt er gewerkt aan de ontluikende geletterdheid. Wij kiezen er niet voor om standaard woorden te plakken bij hoeken, materialen en foto's. Wanneer er kinderen in de groep zijn die hier aan toe zijn zal hier aandacht aan worden besteed. De medewerkers schrijven wel dingen op waar kinderen bij zijn, zodat kinderen zich bewust worden van het gebruik van letters.

Aan ontluikende gecijferdheid in de inrichting zal aandacht worden besteed door de pedagogisch coach. Ze zal ook met de medewerkers kijken naar de mogelijkheden om meer aandacht te besteden aan ontluikende geletterdheid in de inrichting.

In de tweede alinea staat als verbeterpunt genoemd dat de pedagogisch medewerkers nog onvoldoende nagaan waar de ontwikkeling van een peuter stagneert en wat de mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Ook wordt er nog geen cyclisch proces

gebruikt.

Een deel van de medewerkers volgt op dit moment de training werken met Kijk!. Door de training te volgen leren zij hoe ze kunnen nagaan waar de ontwikkeling van een peuter stagneert. De pedagogisch coach zal medewerkers coachen in de verbeteringen die plaats moeten vinden op dit punt. Aangezien er nog twee medewerkers getraind worden in het vve programma Piramide en twee medewerkers de Kijk! training volgen, is het werken met een cyclisch proces nog een stap te ver. Deze manier van werken noemen wij ontwikkelingsgericht werken. Hier wordt naartoe gewerkt door middel van scholing en coaching.

Op pagina 8 onder OP3 wordt omschreven dat een verbeterpunt is het afstemmen van de instructies, spelbegeleiding, opdrachten en tijd op de behoeften van groepjes en individuele peuters.

Dit aandachtspunt hangt samen met het bovenstaande punt. Bij het werken volgens een cyclisch proces hoort ook het inspelen op de behoeftes van groepjes en individuele peuters. Dit aandachtspunt is onderdeel van de scholing en coaching. Daarnaast zal door coaching op de werkvloer aandacht worden besteed aan dit aandachtspunt.

Op pagina 8 staat onder OP6 dat het stimuleren van ouders om thuis activiteiten met hun kinderen te doen kan verbeteren.

Voor het stimuleren van ouders om thuis activiteiten met hun kinderen te doen hebben we binnen de organisatie een aantal hulpmiddelen ontwikkeld. De teamleider en pedagogisch coach bespreken met de pedagogisch medewerkers of deze middelen worden ingezet, hoe dit gedaan wordt en gaan kijken hoe we dit kunnen verbeteren.

Op pagina 9 staat onder OR1 dat de voorschool niet in beeld brengt of peuters zonder of met een beperkte achterstand naar de basisschool gaan. En dat er verbetering mogelijk is door doelen te stellen op de verschillende ontwikkelingsgebieden.

Dit punt wordt gelijk opgepakt, binnen SPL wordt gewerkt met een digitale overdracht met daarin een optie voor warme overdracht. Hier moet op iedere locatie mee gewerkt worden.

Het stellen van doelen op de verschillende ontwikkelingsgebieden is onderdeel van het ontwikkelingsgericht werken, waarbij we doelen stellen op de verschillende ontwikkelingsgebieden die passen bij de kenmerken van de kinderen. Hier wordt naar toe gewerkt (zie bovenstaande).

Op pagina 9 staat onder KA1 dat er in het pedagogisch beleidsplan niet staat wat we met de voorschoolse educatie op Mengelmoes willen bereiken en hoe de kwaliteit bewaakt wordt.

In het pedagogisch beleid van SPL voor de peutergroepen wordt duidelijk omschreven wat we willen bereiken op de locaties waar voorschoolse educatie geboden wordt. De kwaliteit wordt bewaakt door te werken met de vve kwaliteitslijst waarmee jaarlijks de

kwaliteit op de locatie in beeld wordt gebracht, waarna een plan wordt gemaakt waarin omschreven wordt hoe de aandachtspunten dat jaar worden opgepakt.

Op pagina 10 onder KA3 wordt in de laatste alinea omschreven dat de verantwoording aan belanghebbende verbeterd kan worden door ook de kwaliteit en de bereikte resultaten in de verantwoording mee te nemen. En dat de dialoog met ouders over de wensen van ouders sterker kan.

Wij zijn ons ervan bewust dat we ons niet verantwoorden over de kwaliteit en de resultaten die we bereiken.

Wij gaan onderzoeken hoe we binnen onze eigen organisatie beter inzicht kunnen krijgen in de resultaten die we bereiken met de kinderen.

We onderzoeken tevens hoe we ervoor kunnen zorgen dat de dialoog met ouders versterkt. We betrekken de ouders bij het onderzoeken van het versterken van dit punt.